

॥ २ ॥ विपणावहेपणकुर्वहे ॥ ३ ॥ दीव्यविजिगीषस्व दासीभावायमांवादासीकर्तुं त्वंवादासीभवितुं ब्रूहीत्यर्थः ॥ ४ ॥ ५ ॥ जित्वाकौटिल्यं ॥ ६ ॥ नावपद्यंतनानुमोदितवंतः ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥

यं निशम्य तदा कद्रू विनतामिदमब्रवीत् ॥ उच्चैः श्रवाहिकिवर्णो भद्रे प्रब्रूहि माचिरं ॥ २ ॥ विनतो वाच श्वेत एवाश्वराजोऽयं किंवा त्वं मन्यसे शुभे ॥ ब्रूहि वर्णं त्वमप्यस्य ततोऽत्र विपणावहे ॥ ३ ॥ कद्रू रुवाच कृष्णबालमहं मन्ये हयमेनं शुचिस्मिते ॥ एहिसार्धं मया दीव्यदासीभावाय भामिनि ॥ ४ ॥ सौति रुवाच एवं ते समयं कृत्वा दासीभावाय वै मिथः ॥ जग्मतुः स्वगृहानेव श्वोद्रक्ष्याव इति स्मह ॥ ५ ॥ ततः पुत्रसहस्रं तु कद्रू जिह्मं चिकीर्षती ॥ आज्ञापयामास तदा बालाभूत्वाऽजनप्रभाः ॥ ६ ॥ आविशध्वं हयं क्षिप्रं दासीनस्यामहं यथा ॥ नावपद्यंत ये वाक्यं तान् शशाप भुजंगमान् ॥ ७ ॥ सर्पसन्नेवर्तमाने पावको वः प्रथक्ष्यति ॥ जनमेजयस्य राजर्षेः पांडवेयस्य धीमतः ॥ ८ ॥ शापमेनं तु शुश्राव स्वयमेव पितामहः ॥ अतिकूरं समुत्सृष्टं कद्रुद्वैवा दतीवहि ॥ ९ ॥ सार्धं देवगणैः सर्वैर्वाचंतामन्वमोदत ॥ बहुत्वं प्रेक्ष्य सर्पाणां प्रजानां हितकाम्यया ॥ १० ॥ तिग्मवीर्यविषाद्ये ते दंशूकामहाबलाः ॥ तेषां तीक्ष्णविषत्वाद्भिप्रजानां च हिताय च ॥ ११ ॥ युक्तं मात्राकृतं तेषां परपीडोपसर्पिणां ॥ अन्येषामपि सत्वानां नित्यं दोषपरास्तु ये ॥ १२ ॥ तेषां प्राणांतिको दंडो दैवेन विनिपात्यते ॥ एवं संभाष्य देवस्तु पूज्य कद्रू च तां तदा ॥ १३ ॥ आहूय कश्यपं देव इदं वचनमब्रवीत् ॥ यदेते दंशूकाश्च सर्पा जातास्त्वयानघ ॥ १४ ॥ विषोल्बणामहाभोगा मात्राशसाः परंतप ॥ तत्र मन्युस्त्वया तात न कर्त्तव्यः कथंचन ॥ १५ ॥ दृष्टं पुरा तन्येतद्यज्ञे सर्पविनाशनं ॥ इत्युक्त्वा सृष्टिर्देवस्तं प्रसाद्य प्रजापतिं ॥ प्रादाद्विषहरीं विद्यां कश्यपाय महात्मने ॥ १६ ॥ इति श्रीमहाभारते आदिपर्वणि आस्तीकपर्वणि सौपर्णे विंशोऽध्यायः ॥ २० ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ सौति रुवाच ततोरजन्यां व्युष्टायां प्रभातेऽभ्युदिते रवौ ॥ कद्रूश्च विनता चैव भगिन्यौ ते तपोधन ॥ १ ॥ अमर्षिते सुसंरब्धे दास्ये कृतपणे तदा ॥ जग्मतुस्तुरगंद्रुमुच्चैः श्रवसमंतिकात् ॥ २ ॥ ददृशातेऽथ ते तत्र समुद्रं निधिमं भसां ॥ महांतमुदकागाधं क्षोभ्यमाणं महास्वनं ॥ ३ ॥ तिमिगिलझषाकीर्णं मकरैरावृतं तथा ॥ सत्त्वैश्च बहुसाहस्रैर्नाना रूपैः समावृतं ॥ ४ ॥ भीषणैर्विकृतैरन्यैर्घोरैर्जलचरैस्तथा ॥ उग्रैर्नित्यमनाधृष्यं कूर्मग्राहसमाकुलं ॥ ५ ॥

दंशूकाः भृशं दंशनशीलाः ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ महाभोगाः महाशरीराः ॥ १५ ॥ विषहरीं विषघ्नीं विषहरामिति पाठः ॥ १६ ॥ इति आदिपर्वणि नैलकंठीये भारतभावदीपे विंशोऽध्यायः ॥ २० ॥ तत इति व्युष्टायां व्यतीतायां ॥ १ ॥ दास्ये विषये ॥ २ ॥ उदकेन अगाधं तलस्पर्शशून्यं क्षोभ्यमाणं मकरादिभिः ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥